

Alicja Jaskiernia

Od telewizji masowej do Netfliksa

Telewizja w Stanach Zjednoczonych w epoce cyfrowej

Oficina Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2016, 411 s., ISBN 978-83-7545-668-4

Zyjemy w czasach dynamicznych zmian dokonujących się zarówno w mediach, jak i w modelach ich odbioru spowodowanych rozwojem nowych technologii. Nic zatem dziwnego, że ich analizowanie staje się coraz popularniejszym nurtem eksplikacji naukowych medioznawców w różnych częściach świata. Śledzenie, opisywanie i analizowanie dokonujących się przeobrażeń poszczególnych mediów i ich systemów jest ważne nie tylko dla poznania ich istoty, ale również dla dokonywania analiz porównawczych. A ponieważ te zmiany najszybciej dokonują się w amerykańskim systemie medialnym, to ich śledzenie właśnie tam pozwala przewidywać kierunki zmian w innych systemach medialnych, w tym również w polskim.

Szczególnej uwagi i refleksji medioznawczej jest warta amerykańska telewizja, zarówno ta tradycyjna, jak i jej nowe formy, gdyż to właśnie w niej w pierwszej kolejności można zaobserwować trendy, mody i kierunki ewolucji, które potem są przejmowane przez telewizje europejskie. Dlatego dobrze się stało, że na polskim rynku naukowym pojawiła się publikacja poświęcona amerykańskiej telewizji, autorstwa Alicji Jaskierni. Książka jest oparta na bogatej literaturze przedmiotu oraz najnowszych raportach i danych statystycznych, które – uzupełnione o szczegółowe analizy autorki, indeks nazwisk i kalendarium wydarzeń związanych z rozwojem amerykańskiej telewizji – czynią z niej kompendium wiedzy o stanie współczesnego rynku telewizyjnego w Stanach Zjednoczonych.

Autorka rozpoczyna książkę od postawienia jakże aktualnego pytania o możliwość przetrwania amerykańskiej telewizji w jej obecnym mo-

delu organizacyjnym i biznesowym w ekosystemie medialnym dynamicznie zmieniającym się pod wpływem digitalizacji i konwergencji mediów. W poszukiwaniu odpowiedzi na to pytanie Jaskiernia w kolejnych pięciu rozdziałach analizuje współczesny amerykański sektor telewizyjny, wskazując na czynniki kluczowe dla dokonujących się zmian, a także opisując ich tendencje oraz dynamikę.

Rozdział pierwszy został poświęcony modelowi mediów elektronicznych w Stanach Zjednoczonych w przeszłości i współcześnie. Autorka szczególną uwagę skupiła na telewizji i jej rozwoju technologicznym oraz na głównych podmiotach na tym rynku. Opisała w nim także zasady i regulacje prawne odnoszące się amerykańskich mediów elektronicznych, w tym rolę Federalnej Komisji Komunikacyjnej.

W rozdziale drugim została przedstawiona struktura amerykańskiego rynku telewizyjnego oraz charakterystyka nadawców telewizyjnych, uzupełniona o aktualne dane dotyczące ich pozycji rynkowej oraz odbioru. Ten rozdział w całości pokazuje specyfikę sektora tradycyjnej telewizji w USA oraz jego współczesne problemy, natomiast kolejne podrozdziały stanowią przegląd typów nadawców telewizyjnych na tym rynku: wielkich komercyjnych sieci naziemnych, nadawców lokalnych, publicznych, non-profit i rządowych. Krajobraz uzupełnia charakterystyka rosnącego sektora posttelewizji, przedstawiona w trzecim rozdziale, w którego kolejnych częściach odnajdziemy analizy dotyczące współczesnej telewizji kablowej, dostawców usług audiowizualnych, nadawców kanałów informacyjnych i płatnych kanałów tematycznych oraz serwisów strumieniowych.

Zawarto tu również szczegółowe informacje na temat czołowych nadawców z poszczególnych grup.

Kolejny – czwarty – rozdział został poświęcony zawartości programowej amerykańskiej telewizji. Na podstawie analizy ramówek oraz raportów z badań zawartości i odbioru zostały opisane zmiany dokonujące się w przekazach informacyjnych oraz rozrywkowych, a także zaostrzająca się konkurencja między ich nadawcami. Autorka poświęciła w nim wiele miejsca na rekonstrukcję ewolucji gatunków telewizyjnych i nowe zjawiska w telewizyjnej rozrywce.

Ostatni rozdział uzupełnia dotychczasowe analizy o sektor nowych mediów, bo – jak twierdzi autorka – to właśnie internet okazał się katalizatorem procesu przemian całego amerykańskiego systemu medialnego, a więc i tradycyjnej telewizji. Zostały w nim opisane aktywności konkurencyjne wobec mediów tradycyjnych w sferze informacji i rozrywki oraz zmiany zachodzące w amerykańskim dziennikarstwie w wyniku rozwoju nowych technologii i mediów społecznościowych.

Po analizie obecnej sytuacji na rynku amerykańskiej telewizji Jaskiernia stwierdza, że tamtejsza telewizja dobrze odnajduje się w nowych warunkach, ponieważ się zmienia, adaptując się do nowych warunków i dostosowując się do oczekiwań swoich audytorów. A ponieważ wykorzystuje wszelkie nowości technologiczne, nadal jest nie tylko wszechobecna, ale wręcz „jest jej więcej, niż mniej”. Jednak ta nowa postsieciowa telewizja różni się od tradycyjnej, bo nie jest już masowa, ale podzielona na kanały tematyczne oraz dostępna na różnych

urządzeniach i platformach o dowolnym czasie. Słowem, nie jest już *broadcastingiem*, ale *narrowcastingiem*, a to, zdaniem Jaskierni, może prowadzić do „dystrofii agory publicznej, może zagrażać ideałom wspólnotowości i w konsekwencji demokracji”.

Zakończenie publikacji stanowi nie tylko podsumowanie kolejnych wątków całej książki, ale również zawiera prognozę kierunków dalszej ewolucji amerykańskiej telewizji, a nawet całego amerykańskiego systemu medialnego, odchodzącego – zdaniem autorki – od klasycznego modelu liberalnego, którego był sztandarowym przykładem. Odnosząc się do postawionego we wstępie pytania o przyszłość amerykańskiej telewizji, Jaskiernia stwierdza, że przyszłość zostanie rozstrzygnięta nie tyle przez jednoznaczne wskazanie zwycięzcy, co przez generalnie nowy model telewizji i nowe sposoby działania platform oferujących zawartość audiowizualną dostosowaną do zmieniających się preferencji odbiorców. Ta diagnoza może okazać się słuszna nie tylko w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych, ale również do europejskich systemów medialnych.

Telewizję w Stanach Zjednoczonych w epoce cyfrowej można uznać za najbardziej wszechstronne i aktualne studium na temat współczesnej amerykańskiej telewizji w polskich badaniach medioznawczych. Jestem przekonana, że stanie się ona ważną lekturą nie tylko dla medioznawców, ale również dla wszystkich zajmujących się systemami medialnymi i rozwojem współczesnych mediów

Katarzyna Pokorna-Ignatowicz

